תנו רבנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שום היתומים ששים יום ושום ההקדש תשעים יום וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה ששים יום אמר רב חסדא אמר אבימי הלכה שום היתומים ששים יום יתיב א) רבי חייא בר אבין וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין ששים קאמרת או שלשים קאמרת אמר ליה ששים דיתומים או דהקדש אמר ליה דיתומים כרבי מאיר או כרבי יהודה אמר ליה כרבי מאיר והא רבי מאיר שלשים קאמר אמר ליה הכי אמר רב חסדא ב) מאבימי [א]קולפי טאבי בלעי עלה דהא שמעתא [א]בא להכריז רצופים שלשים בשני ובחמישי ששים ואע"ג דכי חשיב להו מר ליומי הכרזה לא הוו אלא תמניסר יומי כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי ג) [ג]אמר רב יהודה אמר רב אסי [ג][ב]אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ורב אסי מ"ט לא אמר לכתובת אשה דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה ואידך זימנין דלא ספקה תנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צייית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי דקאכיל ריביתא מי שבקינן ליה ואלא דלא קאכיל ד) ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי ה) קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא מי שבקינן מזוני דודאי קא מפסדא ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן הא לא קשיא בתובעת כתובתה בב"ד ו) כדרב יהודה אמר שמואל דאמר [ד]רב יהודה אמר שמואל [ג]התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות אי הכי איזדקוקי ז) לא מיזדקקינן לה אלא כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא מיזדקקינן לה לבסוף מ"מ לרב אסי קשיא ח) לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל אי הכי רבית נמי לא לישקול שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ט) [ה]דאין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צאית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי אכיל ריביתא מי שבקינן ליה אלא דלא אכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא אי כתובה מאי איריא מיתמי אפילו מיניה דידיה נמי בזיבורית הא לא קשיא [ו]ר"מ היא דאמר כתובת אשה בבינונית ומיתמי בזיבורית מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל א"ה רבית נמי לא נישקול שקיבל לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בשלמא בעל חוב בין מר ובין מר כדשנין אלא כתובתה בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב אסי קשיא הכא במאי עסקינן כשחייב מודה השתא דאתית להכי י) כולהו נמי כשחייב מודה מרימר יא) אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי א"ל רבינא לאמימר והאמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן רבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ואפי' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני אבל גרושה לא אמר ליה (א) יב) הא אנן דרבי יוחנן משום חינא מתנינן לה אמר רב נחמן מרישא לא הוה מיזדקיקנא לנכסי יתמי כיון דשמענא להא יג) דרב הונא חברין משמיה דרב [ו] יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שבקייהו מכאן ואילך מיזדקקנא מעיקרא מאי טעמא לא [ז]אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר אימר צררי אתפסיה מאי בינייהו איכא בינייהו [ח]בשחייב מודה אי נמי שמתוה ומית בשמתיה יד) [ט] שלחו מתם דשמתוה ומית בשמתיה והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע

תנן

להא שמעתא. דרב חסדא: **קולפי טאבי.** הכאות גדולות על הלא שמעתא שהיה מלמדני שום היתומים לרבי מאיר ששים יום והייתי מקשה לו הא אמר ר"מ שלשים והוא אמר לי בא להכריז רצופין שלשים יום בין יתומין בין הקדש: **ואם בא להכריז שני וחמישי.** שהם ימי הדין הוי השום ששים יום וימי הכרוזה שמונה עשר יום לא וחשוב משני בשבת שמונה שבועות הרי לך ט"ז ימים ויהא בהם י"ו שני וחמישי הוסיף עוד ארבעה ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת הרי ס' יום משהתחיל ההכרזה ויש בהן שמונה עשר ימי הכרזה: **אין נזקקין לנכסי יתומים.** למוכרן: **רבית אוכלת בהן.** שהיו מחוייבין לעובד כוכבים מעות ברבית: **משום מזוני.** דכל זמן שאינה גובה כתובתה ניזונית משלהם והוי פסידא דידהו: **אילימא בבעל חוב עובד כוכבים.** דשקיל רבית ולהכי נזקקין: **מי צאית.** להמתין ימי הכרזתו בלא רבית: **בתובעת כתובתה בב"ד.** דכיון דשוב אין לה מזונות לא מפסדי יתומים מידי בהמתנה: **לא נזקיק לה.** לפרוע כתובתה הואיל ומעכשיו אין מזונותיה על היתומים: **כיון דאזדקקינן לה מעיקרא.** בתחילת תביעת כתובתה להפסידה מזונותיה: **מזדקקינן לה לבסוף.** להגבותה כתובתה: **הא לא קשיא ר"מ היא דאמר כתובת** טו) [אשה] **בבינונית.** מיניה דידיה כגון אם גירשה וקמ"ל דמיתמי בזיבורית: **כדשנין.** בבעל חוב עובד כוכבים: **כשחייב מודה.** בשעת מיתה הודה אביהם: **כולהו נמי כשחייב מודה.** ובעל חוב ישראל: **גרושה** (ב). אין לה מזונות: **ההיא דרבי יוחנן.** דאמר כתובת אשה מגבינן מיתמי: **משום חינא מגבינן לה.** כדי שימצאו הנשים חן בעיני האנשים וינשאו טז) להן והלכך אפילו גרושה נמי: **בתר שיבקייהו.** ימותו כאביהם שהניח להם ממון זה: **לאו בני מיעבד מצוה נינהו.** דקטנים הן אלא ימתין עד שיגדילו: **צררי אתפסיה.** אביהם נתן לבעל חובו מעות או כסף וזהב במשכון בשעת מיתה ולא הספיק ליטול את השטר מידו יז): **דשמתיה.** ב"ד לאביהן על שאינו פורע לזה חובו ומת בשמתיה דהשתא ליכא למיחש לצררי דלא היה פורעו אלא בבית דין כדי שיתירו נידויו: **שלחו מתם דשמתיה ומית בשמתיה.** מיתוקמי כל הנך מתנייתא דלעיל דאמרו נזקקין: **והלכתא כרב הונא.** דהיכא דלא שמתוה חיישינן לצררי:

אילימא

תנן שום היתומים כו' במאי עסקינן **אלימא** בבעל חוב עובד כוכבים מי צייית. ואם תאמר למה ליה לאותובי לרב אסי ממתניתין ממילתיה דרב אסי גופיה הוה מצי למיפרך דאמר דאין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רבית אוכלת בהם במאי עסקינן האי דאין נזקקין אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית להמתין עד שיגדילו ואי בבעל חוב ישראל מי שבקינן ליה דקאכיל רבית וי"ל דממילתא דרב אסי לא מצי למיפרך דאפשר לאוקמה כדלא תבע להו ולעולם בב"ח עובד כוכבים איירי ומש"ה אין נזקקין לנכסים לפרוע החוב אלא אם כן רבית אוכלת בהן יח)[ואז] נזקקין אפי' לא תבע להו עובד כוכבים חובו לפי שלא ירבה עליהן הרבית אבל ממתניתין פריך שפיר דודאי מדנקט בית דין לשום בדתבע להו איירי לפיכך פריך אי בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית עד אחר השלמת הכרזה שלא להרבות הרבית ואי לא ציית אם כן שמא יפסידו בהארכת הזמן יותר ממה שירויחו דודאי אי לא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן לא צריכי הכרזה כדקאמר הש"ס בסמוך על מילתא דר' יוחנן: **אמר רב** נחמן מריש לא הוה מזקיקנא ליתמי כו' מכאן ואילך מזקיקנא כו'. והלכה כרב נחמן בדיני דנזקקין לנכסי יתומים והכי נמי איתא בהכותב (כתובות דף פד.) גבי הא דתנן מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים והיה לו מלוה או פקדון ביד אחרים יתנן לכושל שבהם ואמר ר' יוחנן עלה (שם) לכתובת אשה משום חינא אלמא נזקקין:

רבא

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף א [וברב אלפס כתובות פ' י"א ד' קכג:]:

ה ב מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה ג טוש"ע ח"מ סימן קי סעיף א [וברב אלפס שם]:

ו ג מיי' פי"ח מהלכות אישות הל' א טוש"ע אה"ע סי' צג סעיף ג:

ז ד מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה א טוש"ע ח"מ סימן קח סעיף יח וסימן קיט סעיף ג:

ח ה ו מיי' פי"א מהל' מלוה הלכה ו טוש"ע ח"מ סי' קח סעיף א:

◆

מוסף רש"י

קולפי טאבי. הכאות טובות, בלעי. בלעתי מאבימי, כלומר שהיה מכה אותו (מנחות ז.:). קולפי, מקלות (סוטה יג. וגורס גולפי). **בא להכריז רצופים.** כל ימות השבת, מכריז ל' יום, בא להכריז שני וחמישי מכריז עד ס' יום מיום שמתחיל עד יום שפוסק, דהיינו י"ח ימי הכרוזה בס' יום ומכריז מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרו ביוקר, והיה רב חסדא משמש התירוץ ומכוהו אבימי (שם). **אין נזקקין.** כ"ה, **לנכסי יתומים.** לגבות מהן כלום ואפילו בשטר שכתב אביהם, כדמפרש טעמא (לקמן) דיתמי לאו בני מעבד מצוה נינהו, אלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וגבי, **אלא אם כן רבית אוכלה בהן.** שלוה אביהן מנכרי ברבית, דחיישינן להפסד שלהן ומוכרין ב"ד מנכסיהן ופורעין אותו חוב (ב"ק לט.). **משום מזוני.** שכל זמן שלא יתנו לה כתובה ניזונת משלהם (שם). **התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות.** מעתה, דגליא דעתה דבעי לאינסובי, והיינו לא אתני בהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בביתי, שיהא אלמנה בשביל כבודו (גיטין לה.). **בתר שיבקייהו.** אחר אביהן נגית הקברות (ב"מ ע.). **פריעת בעל חוב מצוה.** מלוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבריו, דכתיב הין צדק, שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק (כתובות פו.). **שמתוה ומת בשמתיה.** שלא רצה לפרוע מחייו (רשב"ם ב"ב קעד:). **שלחו מתם.** היכא דשמתוהו ומית בשמתיה הדבר ידוע שלא פרעו וכמי שחייב מודה דמי (שם). **והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.** דגבי מיתמי ולא אמרינן יתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו. הלכתא גרסינן ולא גרסינן והלכתא (שם).

◆

שיטה מקובצת

א) יתיב רב חייא אות י' נמחק: ב) חסדא קולפי טאבי בלעי מיניה דאבימי עלה: ג) אמר. עי' ספר התרומות שער י"ד ח"א: ד) ריבית וקתני: ה) אסי. עי' תוס' גיטין (דף כב ע"ב): ו) בב"ד וכדרב יהודה: ז) איזדקוקי [illegible]

מסורת הש"ס

א) מנחות ז., ב) ב"ק לט., ג) [עיין תוספות כתובות פו. ד"ה מגבין], ד) [כתובות נד. גיטין לה.], ה) גיטין מח: וש"נ, ו) [שם], ז) [ב"מ ע.], ח) [כתובות פו. ב"ב קעד.], ט) [ב"ב קעד: ע"ש בפי' הרשב"ם דגרים הלכתא וכו'], י) ל"ק, כ) ל"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ההיא דר' יוחנן משום חינא: (ב) רש"י ד"ה גרושה לא אין:

◆

רבינו גרשום

קולפי טאבי. מכות טובות קבלתי מאבימי רבי קודם שהבנתי שמועה זו: [והכי אמר לי בא להכריז רצופין בכל יום ויום אינו צריך להכריז אלא שלשים אבל אם אינו מכריז אלא בשני ובחמישי צריך להכריז בב' ובה' של ס' יום: ואע"ג דכי חשיב להו. לא הוו אלא י"ח יום הכי כיצד כשמתחיל למנות מיום שני ס' יום הם ח' שבועות וד' ימים וח' שבועות ט"ז ימי הכרזה ואותן ד' ימים מתחילין ביום שני ומסיימין בחמישי היינו תמניסר: כיון דמשכא מלתא. דהוי תמניסר עד ס' יום שמעי אינשי]: אין נזקקין לנכסי יתומין כשהן קטנים אבל כי גדלי ודאי נזקקין למוכרן לפרוע: אא"כ רבית אוכלת בהן. שזקף אביהן מלוה ברבית ומפסידים היתומים בכל יום: [או לכתובת אשה משום מזוני. לפרוע כתובת אשת אביהן שכל זמן שלא גבתה כתובה ניזונת מן היתומים ומפסידי במזונות]: דהא תקנו להן. ליתמי מעשי ידי אשת אביהן להן הואיל וניזונת משלהן ואין להן הפסד במזונות: ור' יוחנן אמר. משום הכי נזקקין לכתובה משום דזימנין דלא ספקה מלאכה כנגד מזונותיה ונפסדין היתומין: [אילימא. כדי לפרוע לבע"ח פרסי מי צאית פרסי להמתין עד שנכריז שלשים: ואי דקא אכיל ריביתא. מן היתומין כלומר דמשום הכי נזקקין מי שבקינן ליה לבע"ח ישראל למשקל רבית: מוקים לה בכתובת אשה. ולהכי נזקקין דקא מפסידי מזוני: אלא לרב אסי. אמאי נזקקין למכור הא אין רבית איכא בהן]: ולרבי יוחנן מי ניחא. אמאי מכריזין יתנו כתובתה לאלתר והפסלק ממזונות השתא שבקינן לה למיכל מזוני דודאי קא מפסדי עד שיגמרו ימי הכרזה ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחא ליתמי [אי לאו] ספק הוא אם יוסיפו על השומא [כלום] אי לא: [אמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא מאי דאמרת שבקינן לה למיכל מזוני דקא מפסדא דבתובעת כתובתה בב"ד עסקינן דאין לה מזונות: אי הכי. דבתובעת כתובתה בב"ד עסקינן איזדקוקי נמי לא [illegible]

[illegible]